

CAPECITABINE

Inleiding

Capecitabine is een geneesmiddel dat gebruikt wordt voor de behandeling van enkele vormen van kanker. Het behoort tot de groep geneesmiddelen, bekend als 'cytostatische middelen' (chemotherapie), die de groei van kankercellen remmen. De werkzame stof is capecitabine dat op zich geen cytostatisch middel is. Pas als het in het lichaam is opgenomen, wordt het omgezet in een cytostatisch middel (voornamelijk in het tumorweefsel). Capecitabine kan alleen gebruikt worden, of in combinatie met andere middelen.

Waarschijnlijk zult u vragen hebben over capecitabine en wat u kunt verwachten van de behandeling. Om u zo goed mogelijk te helpen met uw behandeling, vindt u in deze folder antwoorden op een aantal veel gestelde vragen.

Voordat u begint met de behandeling dient u deze folder zorgvuldig te lezen. U kunt deze folder ook gebruiken als naslagwerk. Deze folder bevat echter niet alle informatie. Mocht u na het lezen nog vragen hebben, neem dan contact op met uw oncologieverpleegkundige of apotheker. Zij zijn uw eerste aanspreekpunt voor vragen over uw gezondheid en over de behandeling.

Wat moet u weten voordat u met de behandeling begint?

Neem capecitabine niet als u overgevoelig (allergisch) bent voor capecitabine of voor één van de hulpstoffen. Vertel het uw behandeld arts als u weet dat u overgevoelig bent voor capecitabine. Overleg met uw behandelend arts als u:

- zwanger bent of borstvoeding geeft;
- lijdt aan bloedziekten;
- leverkwalen of nierproblemen heeft;
- een bekende gedeeltelijke deficiëntie heeft van het enzym dehydropyrimidine dehydrogenase (DPD), dit wordt in het bloed getest;
- momenteel wordt behandeld of in de laatste 4 weken behandeld bent met brivudine of sorivudine of vergelijkbare middelen die onderdeel zijn van de behandeling bij herpes zoster infectie (waterpokken of gordelroos);

- lijdt aan lever- of nierziekten;
- lijdt of hebt geleden aan andere ziekten zoals ;hartproblemen of pijn op de borst;
- lijdt aan een hersenziekte;
- een verstoorde calciumhuishouding heeft;
- lijdt aan suikerziekte;
- een intolerantie heeft voor bepaalde suikers zoals lactose;
- diarree heeft;
- door ernstige misselijkheid en braken geen vocht of voedsel binnen kunt houden;
- een bekend bent met oogproblemen, omdat u dan mogelijk extra controle van uw ogen nodig heeft;
- een ernstige huidreactie heeft.

Combinatie met andere geneesmiddelen

Voordat u met de behandeling begint, dient uw behandelend arts op de hoogte te zijn van alle andere geneesmiddelen die u gebruikt of onlangs heeft gebruikt (ook geneesmiddelen die niet voorgeschreven zijn door een arts). Neem een overzicht van uw actuele medicatie mee naar de eerste afspraak bij de oncoloog.

U moet vooral voorzichtig zijn als u de volgende geneesmiddelen gebruikt:

- Geneesmiddelen tegen jicht (allopurinol)
- Bloedverdunnende middelen (coumarine, warfarine)
- Bepaalde geneesmiddelen tegen virussen (sorivudine en brivudine)
- Geneesmiddelen tegen toevallen of bevingen (fenytoïne)
- Interferon alfa
- Radiotherapie en bepaalde geneesmiddelen voor de behandeling van kanker (folinezuur, oxaliplatine, irinotecan, cisplatine, bevacizumab)
- Geneesmiddelen die gebruikt worden om foliumzuurdeficiëntie te behandelen

Wat is het verschil met andere vormen van chemotherapie?

De meeste chemotherapie wordt gegeven via infusen of injecties, waarvoor u meestal naar het ziekenhuis moet gaan. Capecitabine is een geneesmiddel dat als tablet via de mond

ingenomen wordt. Dit kunt u thuis doen of onderweg. Capecitabine kan ook in combinatie met een infuus worden voorgeschreven. Uw behandelend arts zal u regelmatig op het spreekuur vragen om uw gezondheid en de behandeling te controleren.

Voordat u bij de arts komt, dient u bloed te laten prikken.

Wijze van toediening

Er zijn twee sterkten capecitabine tabletten: 150 en 500 mg. Uw arts bepaalt voor u de juiste dosering.

- Neem de tabletten van de **ochtend- en avonddosis** in volgens de door uw behandelend arts voorgeschreven dosering.
- Tussen de ochtend- en avondinname moet 10 tot 12 uur tijd zitten.
- Neem de tabletten **binnen 30 minuten na iets gegeten te hebben in.**
- **Slik** de tabletten **zonder kauwen in zijn geheel door met wat water.**
- Het is belangrijk dat u alle medicatie neemt zoals door de arts is voorgeschreven.
- Als u om medische redenen geen tabletten kunt slikken dan kunnen bij uitzondering de tabletten worden opgelost in water. Dit alleen in overleg met de behandelend arts of apotheker.

Capecitabine tabletten worden gewoonlijk gedurende 14 dagen ingenomen gevolgd door een rustperiode van 7 dagen (er worden dan geen tabletten ingenomen). Deze periode van 21 dagen vormt één behandelcyclus. In sommige gevallen kan uw arts kiezen voor een ander innameschema, bijvoorbeeld een schema zonder rustperiode.

Uw arts zal uw vertellen hoe u uw tabletten moet innemen en hoe lang de behandeling zal duren.

Cytostatica/ medicijnen			Wijze van toediening
	Dag 1 tm 14	Dag 15 tm 21	
Capecitabine	x	rust	Tabletten 2x daags innemen binnen een half uur na de maaltijd. Tussen de twee inname- momenten moet 10 tot 12 uur zitten.

Slikproblemen

Indien u slikproblemen heeft, dient u de tabletten op de volgende manier in te nemen:

- Plaats een beker of glas met een klein volume (ongeveer 200ml) lauwwarm water op het aanrecht.
- Leg het voorgeschreven aantal capecitabine tabletten hierin.
- Druk de tabletten vervolgens met een lepel uit elkaar en los de tabletten op deze wijze op.
- Voeg wat suiker of zoete fruitsiroop toe om de bittere smaak van de tabletten te maskeren.
- Neem direct na bovenstaande handeling de volledige oplossing in.
- Spoel de beker of het glas goed na met (een beetje) water en neem de oplossing nogmaals in.
- Indien er op het aanrecht gemorst is, neem het aanrecht goed af met een (vochtig) doekje of tissue. Gooi het doekje of de tissue daarna weg op dusdanige wijze dat anderen hier niet mee in contact kunnen komen.
- Was uw handen zorgvuldig.

Let op: Als u meer tabletten heeft ingenomen dan uw arts heeft voorgeschreven, neem dan contact op met uw oncologieverpleegkundige voordat u de volgende dosis neemt.

Let op: Als u een dosis bent vergeten, neem dan niet alsnog de vergeten dosis in en verdubbel niet de volgende dosis, maar volg het normale doseringsschema en raadpleeg uw oncologieverpleegkundige.

Let op: Als u braakt na de inname van tabletten, neem dan niet onmiddellijk opnieuw tabletten in. Wij verzoeken u vriendelijk het braken aan uw oncologieverpleegkundige te melden. U ontvangt dan medicatie tegen de misselijkheid kan regelen. Neem de volgende dosis in volgens het doseringsschema.

Het stoppen van de behandeling veroorzaakt op zichzelf geen bijwerkingen.

Hoe te bewaren

U dient de tabletten buiten het zicht en bereik van kinderen te houden. Niet bewaren boven 30°C. Gebruik dit geneesmiddel niet na de uiterste gebruiksdatum (EXP) die op de buitenverpakking en de doordrukstrip vermeld staat.

Hygiënische voorzorgmaatregelen tijdens de behandeling

Tijdens de behandeling met capecitabine wordt een zeer kleine hoeveelheid van het geneesmiddel uitgescheiden via uw lichaamsvloeistoffen, voornamelijk via uw urine. Zelf hoeft u (als patiënt) geen beschermende maatregelen te nemen.

Wij adviseren voor uw familie en verzorgenden wel hygiënische maatregelen te treffen als zij direct in contact kunnen komen met bijvoorbeeld urine, ontlasting of braaksel. Dit houdt met name een goede toilethygiëne in:

- Ga zittend naar het toilet.
- Als u klaar bent, doet u de deksel dicht voordat u doorspoelt.
- Spoel 2 keer door.
- Maak de bril na het doortrekken schoon met een schoonmaakdoekje en was uw handen.

Mocht u hierover nog vragen hebben, neem dan contact op met uw oncologieverpleegkundige.

Wat zijn de bijwerkingen?

Zoals elk geneesmiddel kan ook dit geneesmiddel bijwerkingen hebben, al krijgt niet iedereen daarmee te maken.

Belangrijk: Overleg onmiddellijk met uw oncologieverpleegkundige als één van de volgende symptomen optreedt:

- Diarree: als u elke dag een toename van 4 of meer keer waterdunne ontlasting heeft in vergelijking tot uw normale ontlasting of als u 's nachts diarree heeft.
- Braken: als u in een periode van 24 uur meer dan één keer moet braken.
- Misselijkheid: als u uw eetlust verliest en de hoeveelheid voedsel die u elke dag nuttigt veel minder is dan normaal.
- Stomatitis: als de mond en/of keel pijnlijk, rood of gezwollen is of als u zweren in de mond en/of keel heeft.
- Hand-voet-huidreactie: als de handen en/of de voeten pijnlijk, gezwollen of rood zijn, of tintelen.
- Koorts: als u een temperatuur heeft van 38°C of hoger.
- Infectie: als u verschijnselen waarneemt van een infectie, veroorzaakt door bacteriën, virussen, of andere organismen.
- Pijn op de borst: als u pijn heeft in het midden van uw borst, vooral als dit tijdens inspanning optreedt.
- Stevens-Johnsonsyndroom: als u pijnlijke rode of paarse huiduitslag ervaart die zich verspreidt. Ook als er blaren en/of andere zweren zich ontwikkelen op de slijmvliezen (zoals mond en lippen), vooral als u eerder last heeft gehad van lichtgevoeligheid, infecties van de luchtwegen (zoals bronchitis) en /of koorts.
- Een hand-voet-reactie kan leiden tot het verlies van de vingerafdrukken, wat gevolgen kan hebben voor identificatie door middel van een vingerafdrucksan.

Zeer vaak voorkomende bijwerkingen

Zeer vaak voorkomende bijwerkingen die bij meer dan 1 op de 10 gebruikers voorkomen:

- Buikpijn

- Huiduitslag, droge of jeukende huid
- Vermoeidheid
- Verlies van eetlust (anorexie)

Belangrijk: De bovenstaande bijwerkingen kunnen ernstig worden. Het is daarom belangrijk dat u contact met uw oncologieverpleegkundige opneemt als bij u één van de hier genoemde symptomen optreedt. Geef hierbij ook altijd aan welke middelen u naast capecitabine gebruikt, omdat bijwerkingen ook door deze andere middelen veroorzaakt kunnen worden.

Vaak voorkomende bijwerkingen

Vaak voorkomende bijwerkingen (kunnen voorkomen bij minder dan 1 op de 10 gebruikers) zijn:

- Daling van het aantal witte of rode bloedcellen (geconstateerd in testen)
- Uitdroging, gewichtsverlies
- Slapeloosheid, depressie
- Hoofdpijn, slaperigheid, duizeligheid, raar gevoel van de huid (gevoelloosheid of gevoel van tinteling), smaakveranderingen
- Irritatie aan het oog, verhoogd tranen va het oog, rode ogen (conjunctivitis)
- Ontsteking van de aderen (tromboflebitis)
- Kortademigheid, neusbloedingen, hoest, loopneus
- Koortslip of andere herpesinfectie
- Infectie van de longen of het ademhalingsstelsel (zoals longontsteking of bronchitis)
- Bloedingen in de darmen, verstopping, pijn in de bovenbuik, spijsverteringsproblemen, te veel darmgassen, droge mond
- Huiduitslag, haarverlies (alopecia), rode huid, droge huid, jeuk (pruritus), verkleuring van de huid, huidverlies, huidontsteking, nagelproblemen
- Pijn in de gewrichten of in de ledematen, borst of rug
- Koorts, zwelling van de ledematen, ziek voelen
- Leverfunctiestoornis (geconstateerd in testen) en verhoogd gehalte bilirubine (uitgescheiden door de lever) in het bloed.

De oncologieverpleegkundige kan u, na overleg met de oncoloog, instructies geven om de dosering te verlagen en/of

de behandeling tijdelijk te stoppen. Dit kan van belang zijn om te voorkomen dat de bijwerkingen toenemen. Als de bijwerkingen vroeg genoeg worden opgemerkt, verbeteren de bijwerkingen gewoonlijk binnen 2 tot 3 dagen nadat de behandeling is gestopt. U kunt dan verder gaan met de kuur, maar mag de overgeslagen tabletten niet alsnog innemen.

Als de bijwerkingen echter blijven bestaan, neem dan onmiddellijk contact op met uw oncologieverpleegkundige. Uw oncologieverpleegkundige geeft u, na overleg met de oncoloog, instructies over wanneer u de tabletten weer mag nemen en met welke dosering.

Om bijwerkingen zoveel mogelijk te voorkomen kunt u de volgende voorzorgsmaatregelen nemen:

- Voorkomen van mondproblemen
 - Spoel de mond 4x per dag (bijvoorbeeld met zout water = 1 afgestreken theelepel zout in 1 liter water)
 - Poets de tanden 4x per dag (zachte tandenborstel)
- Voorkomen of verzorgen van hand-voet-huidreactie:
 - Gebruik 4x per dag bodylotion/handcrème of 10% ureum zalf
 - Probeer knellende schoenen te vermijden
 - Niet te lang in water/bad
- Bij misselijkheid:
 - Anti-misselijkheid tabletten gebruiken volgens voorschrift
 - Gebruik frequent kleine maaltijden

Voor andere bijwerkingen van capecitabine, zie bijsluiter. Krijgt u last van bijwerkingen? Neem dan contact op met uw apotheker of oncologieverpleegkundige. Dit geldt ook voor mogelijke bijwerkingen die niet in deze bijsluiter staan.

Is de behandeling nog wel effectief na een dosisaanpassing vanwege bijwerkingen?

U hoeft zich geen zorgen te maken dat de behandeling minder effectief is wanneer de behandeling wordt onderbroken of

wanneer dosisaanpassingen nodig zijn. Verschillende studies hebben aangetoond dat bij patiënten bij wie de dosis werd aangepast vanwege bijwerkingen, de behandeling nog steeds werkt.

Hoe lang duurt de behandeling?

Hoe lang de behandeling duurt verschilt per patiënt. Dit is afhankelijk van uw gezondheid en afhankelijk van hoe u reageert op de behandeling. Uw behandelend arts bepaalt in overleg met u de duur van de behandeling.

Kunt u autorijden of machines bedienen?

Als u zich duizelig voelt, misselijk bent of vermoeid bent na inname van de tabletten, kan dit mogelijk invloed hebben op uw rijvaardigheid of vermogen om machines te bedienen.

Kunt u op vakantie?

Het is mogelijk om tijdens de behandeling op vakantie te gaan. Het is wel belangrijk dat u uw oncologieverpleegkundige op de hoogte stelt wanneer u op vakantie gaat. Zorg ervoor dat u altijd uw behandelend arts kunt bereiken in het geval zich problemen voordoen.

Vragen?

Heeft u naar aanleiding van deze informatie nog vragen, dan kunt u gerust contact opnemen met de oncologieverpleegkundigen:

- Franciscus Oncologiecentrum
Maandag tot en met vrijdag van 8.15 – 9.00 uur en 13.15 – 14.00 uur, via telefoonnummer 010 – 893 5184.

Onderbreek de capecitabine behandeling onmiddellijk en neem contact op met uw behandelend arts als één van de volgende symptomen optreedt:

elke dag een toename van 4 of meer ontlastingen ten opzichte van normaal

diarree 's nachts

pijnlijke mond; rood en gezwollen mond; blaren of zweertjes in de mond en/of lippen, vooral als u eerder last heeft gehad van lichtgevoeligheid, infecties van de luchtwegen en/of koorts (bijv. Stevens-Johnsonsyndroom)

pijnlijke gezwollen en rode handen en/of voeten, rode of paarse huiduitslag die zich verspreidt, vooral als u eerder last heeft gehad van lichtgevoeligheid, infecties van de luchtwegen en/of koorts (bijv. Stevens-Johnsonsyndroom)

verlies van eetlust, misselijkheid en braken (meer dan 1 keer in 24 uur)

pijn op de borst, vooral als dit tijdens inspanning optreedt

bij een bekende DPD-deficiëntie

koorts (38 °C of hoger) of andere verschijnselen van een infectie